

Причини нещасних випадків.

2.4. Причини нещасних випадків.

Для розробки заходів попередження нещасних випадків необхідно виявити причини, що їх викликають. Загальноприйнятої класифікації причин нещасних випадків не існує. Однак, аналіз причин нещасних випадків дозволяє поділити їх умовно на:

- технічні;
- організаційні;
- санітарно-гігієнічні;
- психофізіологічні;
- економічні;
- соціально-психологічні.

Технічні причини - це конструктивні недоліки машин, механізмів та іншого виробничого обладнання; невідповідність вимогам безпеки конструкцій і технологічних режимів; невірний вибір обладнання, режимів обробки, зборки та транспортування; недодержання термінів планово-попереджувальних ремонтів; недосконалість засобів індивідуального захисту; відсутність або несправність огорожувальних пристроїв, блокіровок тощо.

До організаційних причин відносяться недоліки в навчанні та інструктажах, порушення режиму праці і відпочинку, незадовільна організація робочих місць, несправність захисних засобів, відсутність засобів індивідуального захисту тощо.

До санітарно-гігієнічних причин відносять незадовільний стан виробничого середовища (метеоумови, освітлення, шум, вібрація та інше).

До психофізіологічних причин відносять грубі помилки в роботі, пов'язані з втомленістю; недостатня увага при роботі; монотонні умови праці; порушення правил безпечного виконання робіт, трудової та виробничої дисципліни; компоновка робочого місця без врахування анатомічних особливостей людини.

До економічних причин відносять неритмічність роботи; прагнення до виконання надурочних робіт; недоліки в побутових умовах, у забезпеченні дитячими закладами; порушення термінів отримання заробітної плати тощо.

До соціально-психологічних причин відносять нездоровий психологічний клімат в колективі.

2.5. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій.

Адміністрація підприємства повинна проводити розслідування та вести облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій відповідно до положення, яке розробляється Держдепартаментом України по нагляду за ОП за участю профспілок і затверджується Кабінетом Міністрів України.

Розслідування проводиться за участю представника профспілкової організації, членом якої є потерпілий, а у випадках, передбачених законодавством, також за участю представників органів державного нагляду, управління ОП та профспілок.

За підсумками розслідування нещасного випадку або професійного захворювання складається акт за встановленою формою, один із примірників якого він зобов'язаний видати потерпілому або іншій зацікавленій особі не пізніше трьох днів з моменту закінчення розслідування.

У разі відмови адміністрації підприємства скласти акт про нещасний випадок або професійне захворювання, чи незгоди потерпілого або іншої зацікавленої особи із змістом акту, питання вирішується у порядку, передбаченому законодавством про розгляд трудових спорів. Органи по розгляду трудових спорів при необхідності одержують відповідний висновок представника органу державного нагляду, або органу державного управління ОП, або профспілкового органу.

Відповідальність за своєчасне розслідування та облік нещасних випадків, а також за виконання заходів по їх попередженню несе керівник підприємства та начальники підрозділів.

2.6. Методи аналізу нещасних випадків і професійних захворювань.

З метою визначення головних причин нещасних випадків і професійних захворювань, для розробки та планування заходів їхнього попередження, використовуються декілька методів аналізу виробничого травматизму.

1. Топографічний метод полягає у визначенні місць, наприклад у цеху, де найчастіше бувають нещасні випадки.
2. Груповий метод - це аналіз однакових за характером випадків, що повторюються. При цьому методі групують нещасні випадки по певним ознакам: статі, стажу роботи, часу нещасних випадків, виду обладнання тощо. Він дає змогу зробити висновок про обладнання, професії та роботи, які найбільше сприяють виникненню травматизму.

Але ці методи малоприменні для вивчення причин невеликої кількості нещасних випадків за короткий проміжок часу. В цьому випадку застосовують:

3. Статистичний метод, який базується на статистичному аналізі актів про нещасні випадки та даних звітів про нещасні випадки. Він дає повну уяву про кількість та характер нещасних випадків на даній ділянці, підприємстві. Використовуються відносні показники: коефіцієнт частоти, коефіцієнт тяжкості, показник втрат..
- Коефіцієнт частоти нещасних випадків визначає кількість травм за певний період часу, яка припадає на 1000 працюючих:

$$K_{\text{ч}} = \frac{\Pi}{C} \cdot 1000, \text{ де } \Pi - \text{кількість потерпілих при нещасних}$$

випадках за звітний період із втратою працездатності на один і більше днів; С - середня кількість працюючих за той же проміжок часу.

- Коефіцієнт тяжкості травматизму визначає середню тривалість непрацездатності в днях, зумовлену одним нещасним випадком:

$K_T = D/P$, де Д - загальна кількість днів непрацездатності всіх потерпілих за звітний період за винятком тих, що загинули або стали інвалідами. Тяжкі нещасні випадки, що призвели до загибелі або інвалідності, враховують окремо.

- Показник втрат - це середня кількість днів непрацездатності на 1000 працюючих:

$K_{II} = D/C \cdot 1000$.

4. Монографічний метод. Цей метод передбачає детальний аналіз усіх обставин нещасного випадку, включаючи технологічний процес, робоче місце, індивідуальні захисні засоби, обладнання, інструмент, сировину тощо. Він дає змогу виявити не тільки причини даного нещасного випадку, але і приховану небезпеку, яка існує на досліджуваній ділянці.